

MINISTERUL EDUCAȚIEI NAȚIONALE
CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU CURRICULUM

CURRICULUM ȘCOLAR

pentru

ISTORIE

CLASA a IX-a

ALTERNATIVA EDUCAȚIONALĂ WALDORF

Aprobat prin Ordin al Ministrului
nr. /

București

2000

1. NOTĂ DE PREZENTARE

Textul de față reprezintă elementele de bază ale curriculumului de istorie pentru clasa a IX-a Waldorf profilul umanist, specializarea filologie.

Prezentul curriculum a fost elaborat luându-se în considerare cerințele actuale ale învățământului românesc și noile orientări pe plan mondial în predarea istoriei, pe de o parte și rezultatul cercetărilor antropologice orientate antropozofic privitor la devenirea ființei umane și a lumii, pe de altă parte.

Îndeplinirea rolului formativ în pedagogia Waldorf presupune dezvoltarea gândirii tânărului în devenire prin stimularea și organizarea activităților ce ocrotesc individualitatea și care asigură manifestarea mobilității în gândire, simțire și voință.

Curriculum-ul de istorie pentru ciclul liceal tip Waldorf se dorește a fi și un punct de sprijin pentru formarea capabilităților sociale, integratoare cât și pentru dezvoltarea reprezentărilor culturale. În același timp el dezvoltă câmpul de cercetare și experimentare al profesorului care are datoria și libertatea de a-și stabili propriile priorități, obiective și metode de lucru pornind de la realitatea educațională cu care se confruntă. Scopurile formative ale predării istoriei sunt:

- A. *Formarea și dezvoltarea reprezentărilor culturale și a universului afectiv: tinerii sunt însoțiți, creditați pe drumul emancipării lor interioare, al îmbogățirii universului sufletesc spiritual.*
- B. *Întemeierea și dezvoltarea unor metode și tehnici de muncă intelectuală și de relaționare socială: cunoașterea instrumentelor de lucru intelectuale are drept scop orientarea tânărului într-un ocean informațional în continuă expansiune; dezvoltarea capabilității de a folosi informațiile în mod creator și stimulator pentru colectivitate.*

Predarea istoriei în cursul superior Waldorf respectă treptele de maturizare psihică, - de la gândirea concretă, causală, la gândirea înnobilită de simțire creatoare – ajungându-se astfel în cele din urmă la formarea unei imagini asupra evoluției biografiei umanității și a țelului liber asumat de individualitate umană.

Abordarea istoriei în stil Waldorf se face interdisciplinar în strânsă legătură cu predarea geografiei, biologiei, literaturii etc. conferind predării o perspectivă unitară și globală asupra lumii și omului. Predarea istoriei devine astfel și o cale a cunoașterii de sine, o formă prin care se structurează biografia, personalitatea tânărului în devenire.

În pedagogia Waldorf conținuturile predării reflectă fidel atât gradul de maturizare pentru lume a corporalului, cât și (mai ales) stadiul atins de evoluția sufletesc-spirituală a copilului sau tânărului.

Tânărul în clasa a IX-a resimte din plin avatarurile trecerii prin pubertate. Corporalitatea sa este disarmonică iar lumea sa sufletească, în căutare de echilibru și liniște este interesată în mod predilect spre temele actuale, majore ale existenței. El este însuflețit de mari idealuri: libertate, egalitate, fraternitate, el găsește lumea imperfectă, dar perfectibilă prin puterea curajului celor mulți. În acest sens conținuturile curriculumului de istorie pentru clasa a IX-a are ca tematică de studiu problematica lumii moderne și contemporane. Tumultul interior se regăsește în tumultoasa istorie a omenirii din ultimii 350 de ani.

2. OBIECTIVE CADRU

- 1 *Înțelegerea limbajului de specialitate și utilizarea lui adecvată.*
- 2 *Cunoașterea și interpretarea surselor istorice.*
- 3 *Înțelegerea și reprezentarea timpului și spațiului în istorie.*
- 4 *Înțelegerea și interpretarea faptelor și proceselor istorice.*
- 5 *Stimularea curiozității pentru studiul istoriei și dezvoltarea atitudinilor pozitive față de sine și față de ceilalți.*

3. OBIECTIVE DE REFERINȚĂ ȘI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE

1. ÎNȚELEGEREA LIMBAJULUI DE SPECIALITATE ȘI UTILIZAREA LUI ADECVATĂ

Obiective de referință

La sfârșitul clasei a IX-a elevul va fi capabil:

- 1.1 Să-și îmbogățească limbajul istoric cu termeni noi.
- 1.2. Să folosească în contexte noi termenii istorici învățați.
- 1.3. Să identifice și să folosească termeni adecvați unei analize, a unui fapt sau proces istoric.
- 1.4. Să anticipeze desfășurarea unei acțiuni sau evoluția unui personaj istoric după forma și structura limbajului utilizat.

Exemple de activități de învățare

Pe parcursul clasei a IX-a se recomandă următoarele activități:

- caracterizarea unei epoci istorice folosind limbajul specific.
- alcătuirea unui glosar de termeni istorici pe o temă dată.

2. CUNOAȘTEREA ȘI INTERPRETAREA SURSELOR ISTORICE

Obiective de referință.

La sfârșitul clasei a IX-a elevul va fi capabil:

- 2.1. Să identifice și să folosească informațiile oferite de o sursă istorică.
- 2.2. Să redea în scris diferențe specifice pornind de la izvoarele documentare propuse de profesori sau alese de elev.
- 2.3. Să sesizeze interpretări diferite ale aceluiași eveniment istoric.
- 2.4. Să argumenteze adoptarea unui punct de vedere în analiza unui fapt sau proces istoric.

Exemple de activități de învățare.

Pe parcursul clasei a IX-a se recomandă următoarele activități:

- identificarea unui fapt sau proces istoric folosind surse adecvate.
- recunoașterea în texte a diferitelor tipuri de argumente.
- compararea a două lucrări de specialitate care tratează aceeași temă.
- dezvoltarea unei teme pornind de la un plan de idei.
- sesizarea diferențelor specifice (din izvoare istorice) privitor la personalități, situații asemănătoare, atitudini, fapte, strategii etc. existente într-un context dat.

3. ÎNȚELEGEREA ȘI REPREZENTAREA TIMPULUI ȘI SPAȚIULUI ÎN ISTORIE

Obiective de referință

La sfârșitul clasei a IX-a, elevul va fi capabil:

- 3.1. Să sesizeze accelerarea timpului istoric în perioada modernă și contemporană.
- 3.2. Să identifice perioadele istorice și să le decodeze în epocă.

Exemple de activități de învățare

Pe parcursul clasei a IX-a se recomandă următoarele activități:

- realizarea de scale temporale, grafice, tabele sinoptice.
- construirea de hărți tematice.

4. ÎNȚELEGEREA ȘI INTERPRETAREA FAPTELOR ȘI PROCESELOR ISTORICE

Obiective de referință

La sfârșitul clasei a IX-a elevul va fi capabil:

- 4.1. Să stabilească relațiile cauzale ce însoțesc procesele istorice.
- 4.2. Să realizeze un tablou al unei perioade istorice identificând schimbările intervenite.
- 4.3. Să compare teme, situații, aspecte, personaje istorice.
- 4.4. Să exprime în scris sau oral globalitatea unui fapt istoric.

Exemple de activități de învățare.

Pe parcursul clasei a IX-a se recomandă următoarele activități:

- identificarea cauzelor unui eveniment istoric.
- stimularea interesului pentru cunoașterea biografiilor marilor personalități istorice în contextul acțiunilor și faptelor lor.
- interpretarea acțiunilor unei personalități istorice.
- căutarea și cercetarea în mass-media a unor puncte de vedere, opinii privitoare la un fapt istoric dat.

5. STIMULAREA CURIOSITĂȚII PENTRU STUDIUL ISTORIEI ȘI DEZVOLTAREA ATITUDINILOR POZITIVE FAȚĂ DE SINE ȘI FAȚĂ DE CEILALȚI

Obiective de referință

La sfârșitul clasei a IX-a elevul va fi capabil:

- 5.1. Să-și utilizeze capacitățile empatice în legătură cu diferite situații.
- 5.2. Să-și dezvolte încrederea în capacitatea proprie de argumentare și investigare.

Exemple de activități de învățare

Pe parcursul clasei a IX-a se recomandă următoarele activități:

- exersarea unor roluri specifice în activitatea de grup.
- asumarea de sarcini diferite în timpul participării la diferite proiecte.
- realizarea în mod estetic a caietului de epocă.
- caracterizarea de personaje.
- realizarea unor rapoarte, rezumate, referate, jurnal colectiv, texte după notițe, sondaje, prognoze.

4. CONȚINUTURILE ÎNVĂȚĂRII

Istoria modernă universală

1. Domeniul economico-social

- Umanismul și Renașterea - emanciparea individului la începutul timpurilor moderne; creșterea interesului față de Lume
 - ⇒ Europa în expansiune; descoperirile geografice; invențiile și descoperirile științifice
 - ⇒ Contactul cu civilizațiile extraeuropene
 - ⇒ Începuturile sistemului colonial
 - ⇒ Biografii celebre de inventatori și exploratori
- Revoluția științifică și progresul tehnic în secolele XVII - XVIII
 - ⇒ Revoluție în modul de gândire; cunoașterea științifică și raționalismul în filozofie
 - ⇒ Progresele tehnicii și implicațiile lor
- Societăți moderne și societăți tradiționale în secolul al XIX-lea
 - ⇒ Revoluția industrială și progresul economic; puterea științelor; crize sociale
 - ⇒ Evoluția vieții urbane
 - ⇒ Începuturile manifestării conștiinței de sine a cetățenilor
 - ⇒ Civilizațiile asiatice și modernitatea
- Economia mondială la 1900
 - ⇒ - Mondializarea circulației bunurilor și informațiilor

2. Domeniul politico-juridic

- Modelul britanic - revoluția burgheză din Anglia
 - ⇒ De la "Petiția dreptului" la "Declarația drepturilor"
 - ⇒ Regatul Unit al Marii Britanii
 - ⇒ Metropolă și colonii
- Diplomația europeană: de la rațiunea de stat la echilibru
 - ⇒ Criteriul religios și rațiunea de stat în Războiul de 30 de ani
 - ⇒ Afirmarea politicii echilibrului european
 - ⇒ Imperiul Otoman și Europa. Debutul problemei orientale.
- Nașterea democrației nord-americane
 - ⇒ Premisele revoluției nord-americane
 - ⇒ Războiul de Independență
 - ⇒ Separația puterilor în SUA; control și echilibru
- Franța în epoca revoluției
 - ⇒ Criza Vechiului Regim
 - ⇒ De la revoluția moderată la domnia terorii
 - ⇒ Libertate - Egalitate - Fraternitate; concepția asupra drepturilor omului
 - ⇒ Convenția thermidoriană și Directoratul
- Europa napoleoniană
 - ⇒ De la Consulat la Marele Imperiu Francez
 - ⇒ Imperiul napoleonian
- Noile ideologii; liberalism, naționalism, socialism.
 - ⇒ Țelurile revoluțiilor de la 1848 din Europa
 - ⇒ Modelul politic liberal
 - ⇒ Ideologii naționale și acțiunea politică
 - ⇒ Sindicalism și socialism

- ⇒ Naționalism și liberalism ca imagine a puterii de stat
- Europa și lumea la cumpăna secolelor XIX și XX
 - ⇒ Imperialism și colonialism; imperiile coloniale; temeuri și consecințe
 - ⇒ Cursa înarmărilor și primele conferințe pentru dezarmare.
 - ⇒ SUA - o nouă putere a lumii

3. Domeniu cultural-spiritual

- Umanismul - sursa modernității
 - ⇒ Orașele italiene și geneza Renașterii - Renașterea literară
 - ⇒ Expresia artistică a Umanismului
 - ⇒ Contactul cu civilizațiile extraeuropene; imaginea celuilalt
- Protestantismul și reforma catolicismului
 - ⇒ Încercări de reformare a bisericii romano-catolice; de la Jan Hus la Martin Luther
 - ⇒ Reforma și noul ideal al omului
 - ⇒ Conciliul de la Trento și implicațiile sale
- Baroc și clasicism
 - ⇒ Barocul în slujba reformei catolice
 - ⇒ Monarhia absolutistă și clasicismul
 - ⇒ Modelul clasic al omului
- Viața cotidiană în Europa secolelor XVII - XVIII
 - ⇒ Sate și orașe
 - ⇒ Capitală și provincie
 - ⇒ Modele comportamentale
- Epoca Luminilor
 - ⇒ Critica societății; noi principii și valori în societate
 - ⇒ Geneza opiniei publice
 - ⇒ Absolutismul luminat
- Curente literare și artistice în secolul al XIX-lea
 - ⇒ Pregătirea școlară și universitară
 - ⇒ De la Romantism la Impresionism
 - ⇒ Arhitectura - tradiție și inovație

Bibliografie recomandată

1. *Curriculum național*
2. M. Rawson, T. Richter (ed. The Educational Task and Content), *The Steiner Waldorf Curriculum*, Swf, Forest Row 2000
3. T. Richter, *Pädagogischer Auftrag und Unterrichtsziele einer Freien Waldorfschule*, P.F. B. F W, Stuttgart - Viena, 1995
4. E. A. Karl Stockmeyer, *Angaben Rudolf Steiners für den Waldorfschulunterricht*, P.F.B.F.W, Stuttgart 1988
5. E. Fucke, *Grundlinien einer Pädagogik des Jugendalters*, Stuttgart, 1991
6. Th. Stöckii, *Jugendpädagogik*, Dornach, 1998
7. R. Steiner, *Înnoirea artei pedagogico-didactice prin știința spirituală*, București, 1991
8. R. Steiner, *Arta Educației. Metodica și didactica*, Triade, Cluj, 1994
9. R. Steiner, *Arta Educației. Discuții de seminar și conferințe asupra planului de învățământ*, Triade, Cluj, 1994
10. Ch Lindenberg, *Die Lebensbedingungen des Erziehens*, Rowohlt Reinbeck, 1981